

Lausunto

10.9.2024

VN/7196/2021

VN/7196/2021-OKM-118

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: HE 69/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+69/2024>

Hallituksen esityksen mukaan naisen tai tytön sukuelimen tahallinen vahingoittaminen säädettäisiin rangaistavaksi erillisellä rikoslain 21 lukuun lisättävällä 6 b §:llä. Pykälän mukaan naisen tai tytön ulkoisen sukuelimen poistaminen kokonaan tai osittain tai sen muu vahingoittaminen rangaistaisiin naisen sukuelimen silpomisena, josta rangaistukseksi voitaisiin tuomita vankeutta yhdestä kymmeneen vuotta. Myös yritys olisi rangaistava.

Säännös koskisi kaikkia henkilöitä, joilla on naispuoliset sukuelimet, riippumatta heidän juridisesta sukupuolestaan. Rangaistavuuden ulkopuolelle rajattaisiin toimenpiteet, joille on hyväksyttävä lääketieteellinen peruste tai joihin täysivaltainen henkilö hakeutuu itse laillisen palveluntarjoajan luokse. Henkilön suostumuksella ei voitaisi oikeuttaa silpomistekoa eikä huoltaja voisi antaa huollettavansa puolesta suostumusta tällaiseen tekoon.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kannattaa esitystä naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja silpomisen valmistelua koskevasta kriminalisoinnista omalla rikosnimikkeellään. On tärkeää, että tyttöjen sukuelinten silpominen kattaa esityksessä kaikki ilman lääketieteellistä syytä tehtävät toimenpiteet, joissa ulkoisia sukuelimiä vahingoitetaan, ja että naisen sukuelinten silpomisen osalta teon oikeudenvastaisuus ei voisi poistua uhrin tai alaikäisen osalta tämän huoltajan antamalla suostumuksella edes lievässäkään tapauksessa.

Esityksessä ehdotetaan, että alle 18-vuotiaaseen henkilöön kohdistuneen naisen sukuelinten silpomisen ja rikoslain 21 luvun ehdotetun 6 c §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun rikoksen (pakottaminen tai taivuttaminen alistumaan sukuelinten silpomiselle) syyteoikeuden vanhentumisaika alkaisi siitä, kun asianomistaja on täyttänyt 18 vuotta. Sen sijaan rikoslain 21 luvun ehdotetun 6 c §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut rikokset (törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu; naisen tai tytön vieminen ulkomaille) vanhentuisivat yleisten rikosoikeudellista vanhentumista koskevien säännösten mukaan myös silloin, kun ne ovat kohdistuneet alle 18-vuotiaaseen henkilöön.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta on tärkeää, että nuori voi 18 vuotta täytettyään itsenäisesti turvautua mahdollisimman kattaviin oikeusturvakeinoihin, jos hän on alaikäisenä joutunut sukuelinten silpomisen tai sen valmistelun kohteeksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa hallituksen esitysluonnosta koskevaan lausuntoonsa ja katsoo, että rikoslain 21 lukuun ehdotetun 6 c §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien vanhentumisajasta säädettyäessä tulee ottaa huomioon lapsen edun näkökulma. Myös ehdotetun 6 c §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien rikosten osalta tulisi syyteoikeuden vanhentumisajan alkaa siitä kun asianomistaja on täyttänyt 18 vuotta.

Kansliapäällikkö

Anita Lehtikoinen

Neuvotteleva virkamies

Emma Taipale

Jakelu

Eduskunnan lakivaliokunta

VN/7196/2021-OKM-118

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: